

Quan els petits racons alcen la veu

El festival En Veu Alta impulsa propostes artístiques al Penedès

V?deo: <https://www.youtube.com/watch?v=jJmqnQWG-fo>

Es diu En Veu Alta (<http://enveualta.com/>) i dona vida als textos narratius. Ofereix espectacles d'aquí i d'arreu en què la veu despullada de l'artista i la imaginació del públic conflueixen per reivindicar la intuïció literària. Convida actors i narradors que, sense gaire esforç, induiran l'espectador a participar d'una escriptura anònima, visual, simbòlica i col·lectiva. Combat el generalitzat desinterès per la literatura donant-li color, fent-te sentir alguna cosa en racons inusuals, recordant-te que els llibres són el mateix. Reinventa la cultura cercant nous espais i maneres de fer. Té catorze anys de trajectòria al Penedès. I és gratuït.

Dona, ofereix, convida, combat, recorda i reinventa. I és gratuït. I té catorze anys. No obstant això, encara hi ha molta gent que no coneix el festival de narració i tradició oral En Veu Alta (<http://enveualta.com/>). La manca de valor que les administracions atorguen a la literatura és coneguda i no es tracta de negar-la. Com la poesia, la narració oral també ha estat minoritzada. Però la responsabilitat és compartida.

A vegades, un espectacle és gratuït i s'ha difós a tot arreu però la major part dels veïns no saben que es fa. Què ha passat, doncs? Potser no hi ha hagut boca-orella. O la majoria dels veïns no han estat educats per valorar la literatura. O quan la cultura no ha estat mai una prioritat de la societat, es fa difícil implementar-la com una arrel en el territori. A més, molts joves i adults es veuen abocats a ocupar cada minut del seu temps amb alguna cosa productiva a causa de l'oferta constant, l'estímul, la competència, la pressió social, l'exigència, la connexió permanent, la rutina i la precarietat laboral, i això provoca un estrès que fa impossible abastar el ventall de l'oferta cultural com es mereix, un ventall que en aquesta dinàmica embogida esdevé espès i fugaç, sovint invisible.

En Veu Alta coneix molt bé aquesta realitat, aquest desavantatge de tot el que envolta les lletres. Per això també arriba als centres educatius amb un programa d'activitats durant tot l'any, i per això convoca la gent en espais poc convencionals. El festival es fa lloc en racons tan allunyats com sigui possible del món típic de l'espectacle: coves, safarejos, criptes, fonts, cases particulars, jardins, terrats, cellers o fins i tot cementiris.

Però què pretén, exactament, aquest festival? Es busca dir que l'art és a tot arreu? Que les parets parlen? Es vol arribar on no s'havia arribat mai? Si qualsevol persona, amb qualsevol cosa, en qualsevol lloc, pot fer art; si qualsevol paret, de qualsevol construcció, de qualsevol racó del país, parla; si en els pobles petits i nuclis aïllats sempre s'hi ha fet cultura encara que a les ciutats, aïllades en si mateixes, no arribi aquesta informació... Què ens aporta de nou, En Veu Alta? Potser només es tracta de reivindicar-ho, una vegada més. Tan simple i necessari com això. I es fa sacsejant amb cultura els petits racons silenciats d'aquestes petites realitats, allà on, ja sigui poble, vila o ciutat, mai no hi ha hagut ni hi haurà la infraestructura típica de la recitació i l'espectacle.

Això és el concepte: l'apropament a tot tipus d'espais per donar un escenari natural i quotidià als textos de ficció, posant de manifest el realisme dels mateixos o la seva capacitat d'adaptació al món real. I l'objectiu? L'objectiu és arribar a les persones, i amb el boca-orella i la millora de la implicació institucional, s'arribarà a moltes més. Però per molta gratuïtat, sempre hi haurà persones amb més desavantatges d'accés a la cultura. Recordem allò del valor, l'educació, la prioritat, la normalització. En part per això hi ha l'EVA 354, el servei de voluntariat lector que promou recitals, narracions orals i lectures dramatitzades en espais socials, educatius i sanitaris.

Algun dia es podria arribar a les places on els joves també reinventen, de la manera que poden, un temps lliure buidat i degradat per un món que si no ha prioritzat la cultura encara ho ha fet menys amb la joventut, places oblidades que podran acollir espectacles com els d'En Veu Alta. O als espais propis de comunitats ètniques afectades indirectament, com tothom, per aquest núvol gris que plana damunt la literatura en tota la societat: allò del valor, l'educació, la prioritat, la normalització.

No hi ha cap mena de dubte, En Veu Alta és una llavor. És un crit, com diu el seu nom, i tothom vindrà. És territori penedesenc, o prioratí, i on hi ha territori hi ha pertinença, on hi ha pertinença hi ha col·lectiu, on hi ha col·lectiu hi ha benvinguda, i on hi ha benvinguda hi ha pau. I la pau, ara mateix, en qualsevol racó de qualsevol lloc, és un luxe.

Però vull pensar que En Veu Alta són llavors, i no engrunes de l'esperança. Perquè trenca tabús als cementiris, desvetlla les ampolles als cellers, traça camins de terra abans d'arribar a l'escenari, obrint possibilitats. Perquè una cantant pot donar l'esquena al públic si ho fa de cara a les presons que tanquen les idees. Perquè el narrador pot ser alhora ell mateix i la tercera persona de qui parla, si barreja les arts en un tot. Perquè el català central pot ser l'estrany, i el català balear el que ens sembla normal, als penedesencs, si ens adonem que hauríem de conèixer millor la nostra llengua. Perquè el conte pot no acabar-se mai, i només guardar-se dins una maleta, o menjar-se en una amanida on s'han trinxat els personatges, com qui engoleix i paeix una història plena de missatges, com qui entén els contes com la vida quotidiana o una necessitat bàsica. Perquè una història també pot començar pel final, si encara li queden mil i una nits per acabar.

I tot això que està passant arreu del Penedès del 8 al 17 de juny només és un exemple, una experiència compartida, una escenificació del que ja viuríem passant les pàgines d'un llibre entre quatre parets. Si és tan profitós, doncs, per què no ho fem més sovint?



A Sant Sadurní d'Anoia, foto: Facebook En Veu Alta

